

Abstrakt

Konkrétní příklad využití ukazatelů pro měření implementace Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením v Nizozemsku

José Smits, nezávislá odbornice a členka Evropské sítě odborníků na problematiku zdravotního postižení (online prezentace)

Nizozemsko podepsalo Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením v roce 2007, ale s její ratifikací čekalo až do roku 2016. V Nizozemsku obecně chyběla naléhavost, protože mnoho politiků se domnívá, že v Nizozemsku není s lidmi se zdravotním postižením žádný problém.

Největší výzvou pro implementaci CRD je tento nedostatek naléhavosti a obecný pocit, že lidé se zdravotním postižením jsou na tom velmi dobře, nejsou vůbec diskriminováni, a to díky štědrým dávkám pro osoby se zdravotním postižením a rozšířenému systému speciálních škol a pečovatelských zařízení, které jsou v Nizozemsku považována za dobrou péči. Za určitý problém je považována pouze nedostatečná přístupnost veřejných budov a ulic.

Nizozemská vláda nikdy neuvažovala o vytvoření monitorovacího systému. Její první zpráva konstatovala, že provádění CRPD je v pořádku.

Nizozemský institut pro lidská práva (nezávislý orgán) se snažil vysvětlit, že rovná práva zahrnují více než jen přístupnost budov, a vypracoval ukazatele k čl. 19 (nezávislý život), 24 (vzdělání) a 27 (zaměstnanost) s využitím statistických údajů.

Nizozemské nevládní organizace osob se zdravotním postižením spolupracovaly na zveřejnění první alternativní zprávy. Jako spoluautorka této alternativní zprávy jsem využila evropské statistické údaje a zprávy Akademické sítě evropských odborníků na problematiku zdravotního postižení (<https://www.disability-europe.net/>) k vypracování našich vlastních ukazatelů/indikátorů.

V alternativní zprávě jsme se zaměřili na výsledkové indikátory.

Použili jsme například údaje od roku 2007 o počtu osob se zdravotním postižením žijících v chudobě (ve srovnání s osobami bez postižení), o počtu osob umístěných ve speciálních školách, žijících v ústavech sociální péče, o počtu osob, které mají opatrovníka, o počtu osob, které uvádějí, že se cítí vyloučeny z volnočasových aktivit, sportu, kultury, veřejné dopravy atd.

Dbali jsme také na to, abychom popsali, proč jsme tyto indikátory použili, aby bylo jasné, že je lidským právem mít důstojný příjem, mít usnadněnou placenou práci, vzdělávat se v běžném prostředí.

Od roku 2007 se výrazně zhoršily výsledky pro osoby se zdravotním postižením: vyšší procento dětí ve zvláštních školách (nyní více než 4 %), větší počet dětí se zdravotním postižením, které nemohou chodit do žádné školy (v Nizozemsku jich je nyní více než 6 000), větší chudoba od roku 2007, větší nezaměstnanost (průměrná míra zaměstnanosti osob se zdravotním postižením je nižší než 50 % ve srovnání s více než 80 % u osob bez zdravotního postižení, více osob mladších 65 let, které jsou nuceny žít v ústavní péči. Poté jsme popsali nedostatek politik, které by tyto problémy řešily.

Nepodařilo se nám najít evropské statistické údaje o všech člancích Úmluvy. Ale ušli jsme dlouhou cestu a zjistili jsme, že tato tvrdá, nezpochybnitelná data, byla pevnou oporou výsledků skupinových rozhovorů, které jsme vedli i s různými skupinami lidí s postižením. Lidé se zdravotním postižením ve skupinových rozhovorech popisovali četné problémy ve svém každodenním životě a mnozí z nich je vnímali jako diskriminaci, způsobenou nedostatkem jasných politik, které by lidem se zdravotním postižením usnadnily lepší život.